

4. Roma

4.1.1- Context: Monarquia i República

- Origen de Roma
 - Mite de Troia i Eneas
 - Mite de Ròmul i Rem ---- Rapte de les Sables
- Monarques "latino-sabins": Ròmul, Numa Pompili, Tulio Hostili, Anco Marcio
- Monarques etruscos: Tarquini Prisco, Servi Tulio, Tarquini el Soberbi

Timocràcia --- 1ª constitució romana

- Constitució Serviana

Primer pas en superació sistema gentilici

- Conflicte plebeus vs. patricis
- Caiguda monarquia 509 aC ➡ inici guerres defensives i de domini regional
- 396: guerres ofensives ➡ obj: dominació peninsular

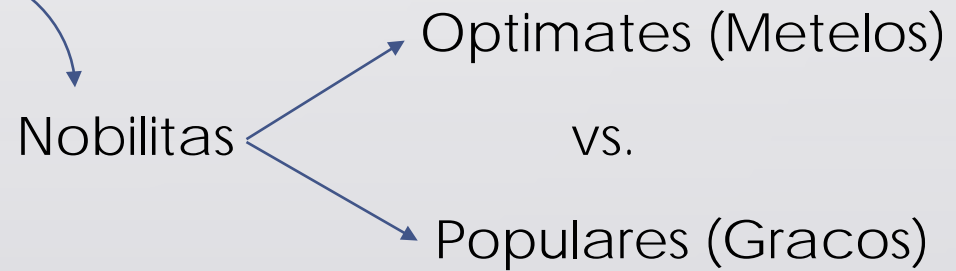

- Plebeus ius militar
- No drets polítics ni de propietat

- Secessio Mons Sacrum (494)

- Lex Hortensia (287): Fi diferències jurídiques i legals

- Primera Guerra Púnica (264-241 a.C.)
 - Rebelió mercenaris
 - Segona Guerra Púnica (218-201 a.C.)
 - Tercera Guerra Púnica (149-146 a.C.)
- Sicilia
Sardenya i Còrsega
- Hispania
- “Ceterum censeo Carthaginem delendam esse”

- Victoria púnica
- Victoria romana

- Roma y sus aliados en el 265 a. de C.
- Siracura en el 265 a. de C.
- Cartago en el 265 a. de C.
- I Guerra** {
 - Pérdidas de Cartago (241 a. de C.)
 - Iberia púnica (218-202 a. de C.)
- II Guerra** {
 - Ciudades del sur que se pasaron a Aníbal
 - Pérdidas de Cartago (Iberia, 202 a. de C.)
 - Conquistas progresivas de los reyes numidas (202-149 a. de C.)
 - Cartago en el 149 a. de C. en vísperas de la III Guerra Púnica

- Lleves
- Abandó explotacions
- Guerres i destruccions
- Endeutament
- Escassa competitivitat vs grans propietaris i províncies

REFORMES DELS GRACO

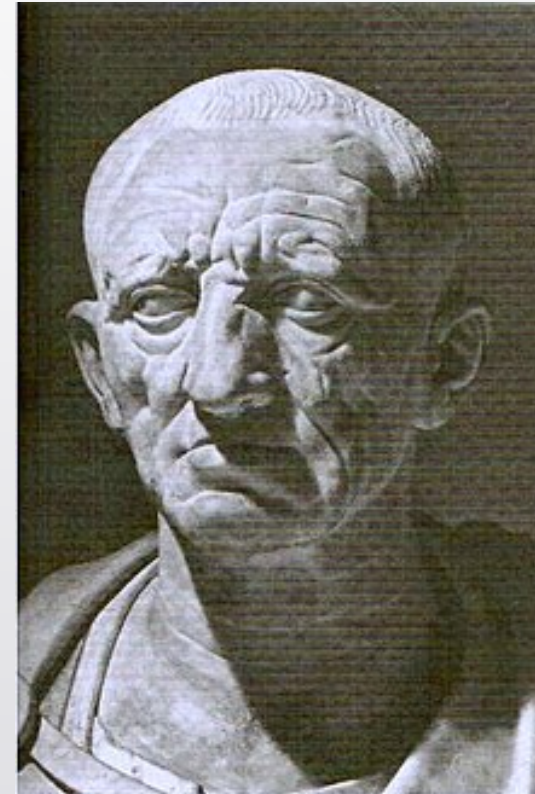
Tiberi i Gaio

Periode de Guerres Civils

4.1.2- Cató el Censor (234-149)

- Primer historiador romà
- Voluntari en la 2^a G.P.: Tarent, Metauro
- Facció senatorial conservadora
(Valeri Flaco, Fabi Màxim)

Ideal de Cincinato

Cincinnati

**ВПЕРЕД, ЗА РАЗГРОМ НЕМЕЦКИХ
ЗАХВАТЧИКОВ И ИЗГНАНИЕ ИХ ИЗ
ПРЕДЕЛОВ НАШЕЙ РОДИНЫ!**

- Antítesi d'Escipión —→ Virtuts romanes vs. Helenització i ostentositat
- Obres: *De Agri Cultura, Sobre els Soldats...*
- Obres Històriques: *Origenes, La Història de Roma* —→ No conservades

4.1.3- Polibi (198?-118 a.C.)

- Origen grec Megalópolis (Arcàdia)
- Pidna (168): Presoner Inicia relació amb els Escipions
 - 40 llibres
- Història de Roma - Visió imperialista
 - Història: continuïtat i respecte del passat per un poble

- Finalitat pragmàtica: Història mestra de vida
 - Evitar repetir errors
 - Acceptar tragèdies

- Èxit o Fracàs

Fortuna

- Insistència en les causes, processos i conseqüències
- Historiador: Jutge objectiu i imparcial

- Pax Romana

Imperio Universal

- El Cicle Evolució Sistemes Polítics Plató

Monarquia > Timocràcia > Oligarquia > Democràcia > Tirania

- Polibi Llei Universal: Relació causa-efecte dialèctica

Cada oposat es troba implícit en la posició anterior, de la qual significa una degradació

Regeix tots els processos històrics

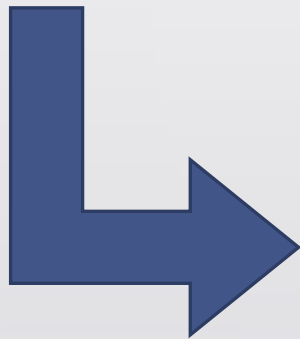

És possible

véncer al cicle

ROMA

Monarquia dels cònsols i magistrats "cum imperi"

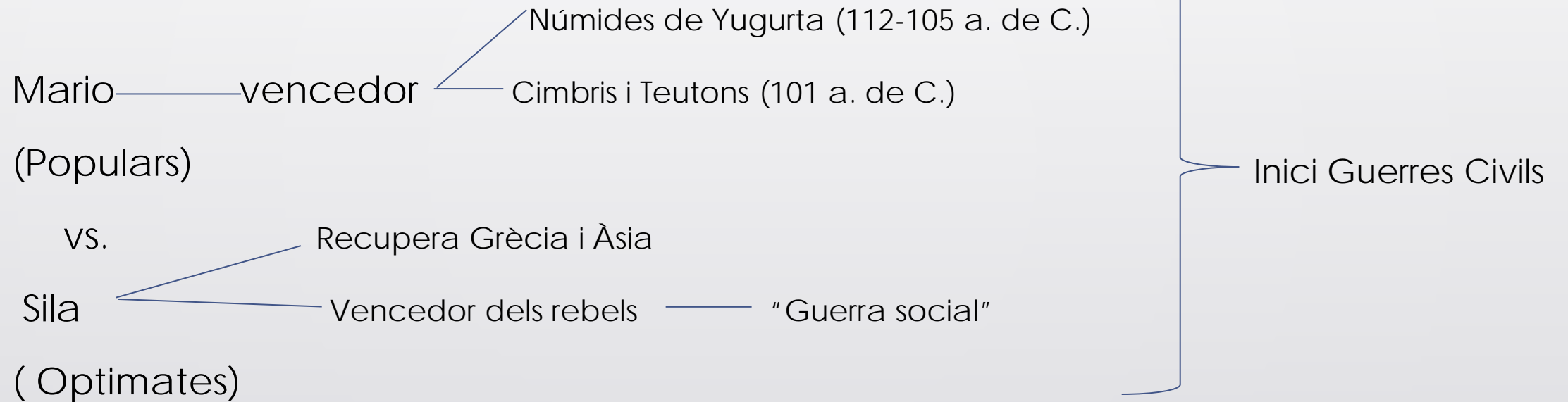
Aristocràcia del Senat amb "auctoritas"

Democràcia dels Comicis

La més bella i útil de les obres de la Destí

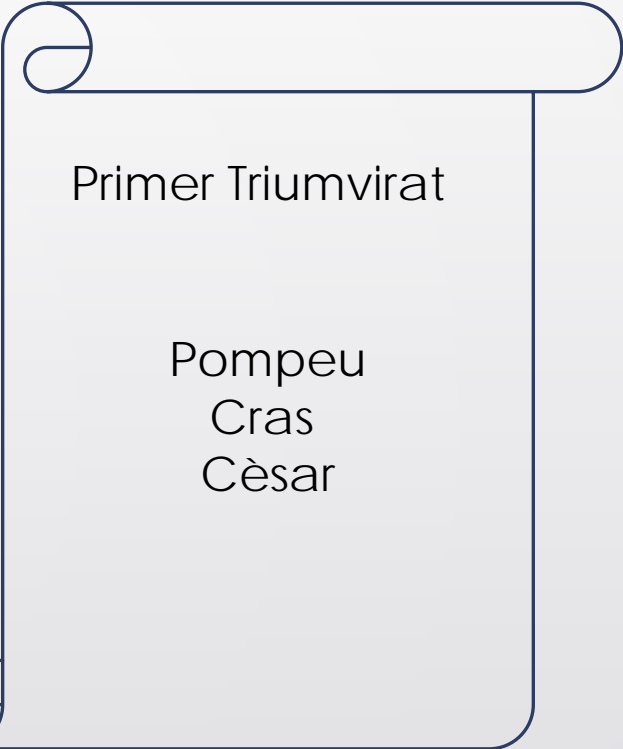
4.2.1- La guerra civil i l'Alt Imperi

- Populares

- Mario Derrotat
- Sertori Hispània
- Conjuració de Catilina

Segona Guerra Civil
(49-45 a.C.)

Triomf de Cessar

Restabliment normalitat republicana

Reintegració de pompeians

Dictador Vitalici

Concentració de poder

Idus de Març 44 a. de C.

Batalla de Filipos (42 a.C)

Fi de la República Romana

Segon Triumvirat

Octavi
Marc Antoni
Lèpid

4.2.2- Juli Cèsar i Salusti

Juli Cèsar

(100-44 a. de C.)

Un dels grans generals i grans escriptors d'història

Comentaris de la guerra de les Gàl·lies; Comentaris de la guerra civil

Memòries militars: prosa fàcil, estil sobri, clar i precís

Caràcter objectiu i distant

Salusti
(86-35 a. de C.)

La Conjuració de Catilina; La guerra de Yugurta

Concepció de la història dependent de Tucídides i Polibi

Gran influència per

orientació històrica

finalitat didàctica i exemplaritzant

Descripció de caràcters

No obstant

Imprecisions cronològiques

Falta d'imparcialitat política

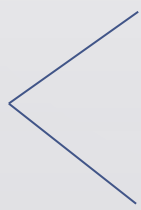

4.2.3- Titus Livi

- Patrocini directe d'Augusto
- *Ab urbe condita*
 - Roma “es va deure als fets”
 - Patriotisme romà + Explicació religiosa i sobrenatural
 - Exaltació velles virtuts romanes: pietat + déus = essència patriotisme
 - Principal font per a conèixer l'època arcaica
 - 35 llibres conservats - +de 400 discursos
 - Fuentes diverses: valoració de fonts

4.2.4- Tàcit (54-117)

- Advocat de gran prestigi: cursus honorum
- - *Històries*: 69-96
- Obres - *Anals*: mort Augusto – regnat Domiciano
- - *De vita Iulii Agricolae*
- - *De origine et situ Germanorum*: puresa germana vs decadència romana
- Gran detall
 - Però
 - mancada de perspectiva
 - manca d'un pla previ

- Historiador dels caràcters: bons / dolents

com verificar les fonts orals?

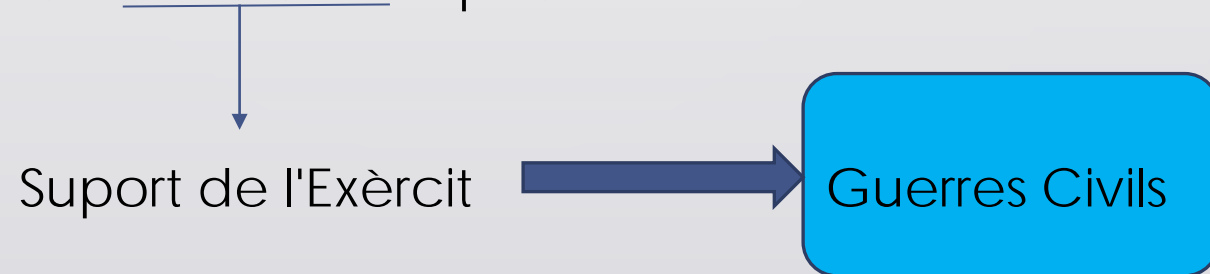
- Fonts diverses

Ús documents oficials

Citació de documents

4.3.1- El Baix Imperi i les Invasions

- Dioclecià (284-305)
 - Recuperació de territoris i restabliment “*Pax Romana”
- Nou règim polític: Tetrarquia Principat > Dominat
 - 2 Augustos + 2 Cèsars
- No fragmentació autoritat Si distribució i col·legialitat
- Problema: Augment de candidats al poder

-
- Constantí vs. Maxenci: Pont Milvi (312)
 -

- Imperator

Fi tetrarquía

- (306-337)

Cristianisme: Pertorbador de l'ordre > Defensor Ben Comú

-

Edicte de Milà (313)

-

Nova capital

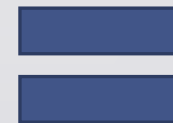

— Murallas de Teodosio
 Murallas de Costantino

- 1 Santos Apóstoles
- 2 Santa Andrea
- 3 San Juan Bautista
- 4 Columna de Arcadio
- 5 Arco de Teodosio
- 6 Columna de Constantino
- 7 Hipódromo
- 8 Santos Sergio y Baco
- 9 Santa Irene
- 10 Santa Sofía
- 11 Acrópolis
- 12 Columna de Claudio el Gótico

-
- Problemes:
 - Divisió del tron per Constantino
 - Excessiva burocràcia i fiscalitat
 - Abandó de la ciutat per les elits: decadència urbana
 - Política defensiva → Adrianópolis (378)
 - Cristianisme religió oficial
 - Teodosi
 - Vs. Paganisme i Arrianisme
 - Divisió Occident-Orient

Política de tolerància
i compromís amb els
bàrbars

ODOACRE DEPOSA A RÒMUL AUGUST

FI DE L'IMPERI ROMÀ

476

- CAUSES

- CULTURALS O IDEOLÒGIQUES
- POLÍTIC-MILITARS
- SOCIALS O ECONÒMIQUES

LES INVASIONS

Problemes d'Occident

- Províncies més febles, menys riques, menys poblades
- Crisis econòmiques i social
- Increment influència mercenaris bàrbars
- Aliances locals-bàrbars
- Increment cultures pre-romanes
- Procés de descentralització

Crisi segle III

Increment Fiscalitat
Intensificació relacions privades
Ruralització

- Arribada dels Huns (370)

Ulpiano Checa,
La invasión de
los bárbaros

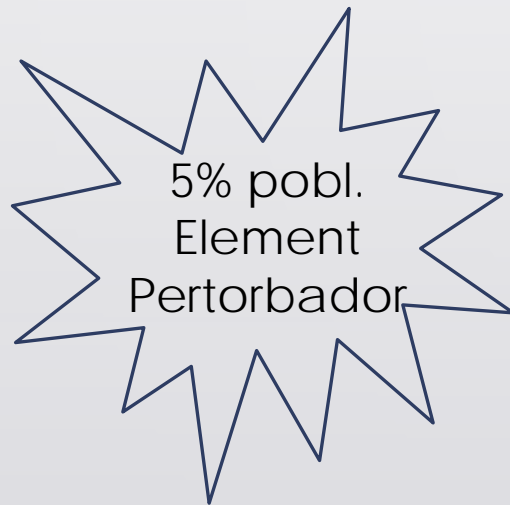

Bàrbars

Superioritat militar circumstancial

Fugen a la recerca de refugi després del límits

Migracions pacífiques ——— Colones i soldades

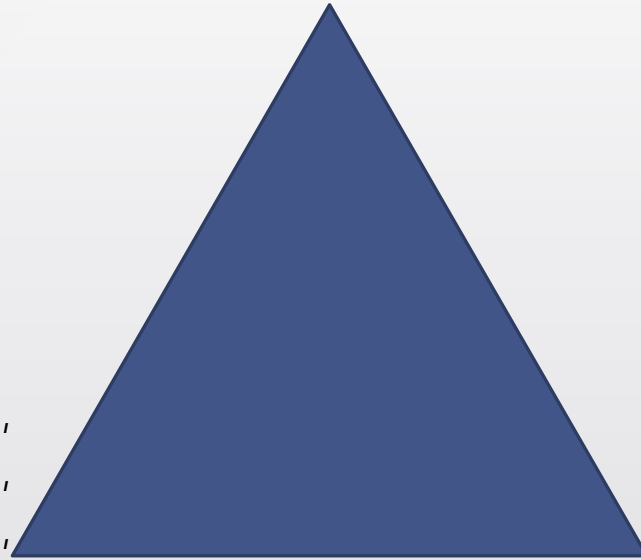
Problema: Migracions
Masives

Convivència i
Romanització

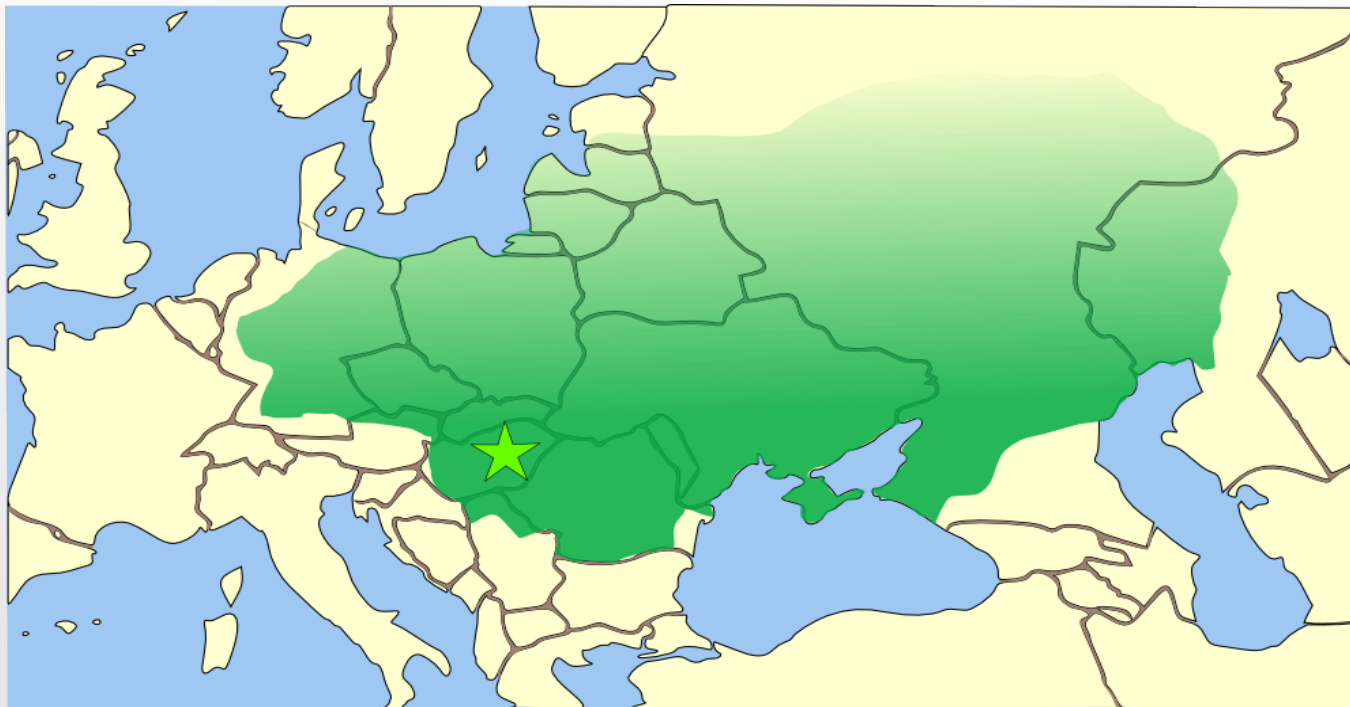

escites, sàrmates, alans

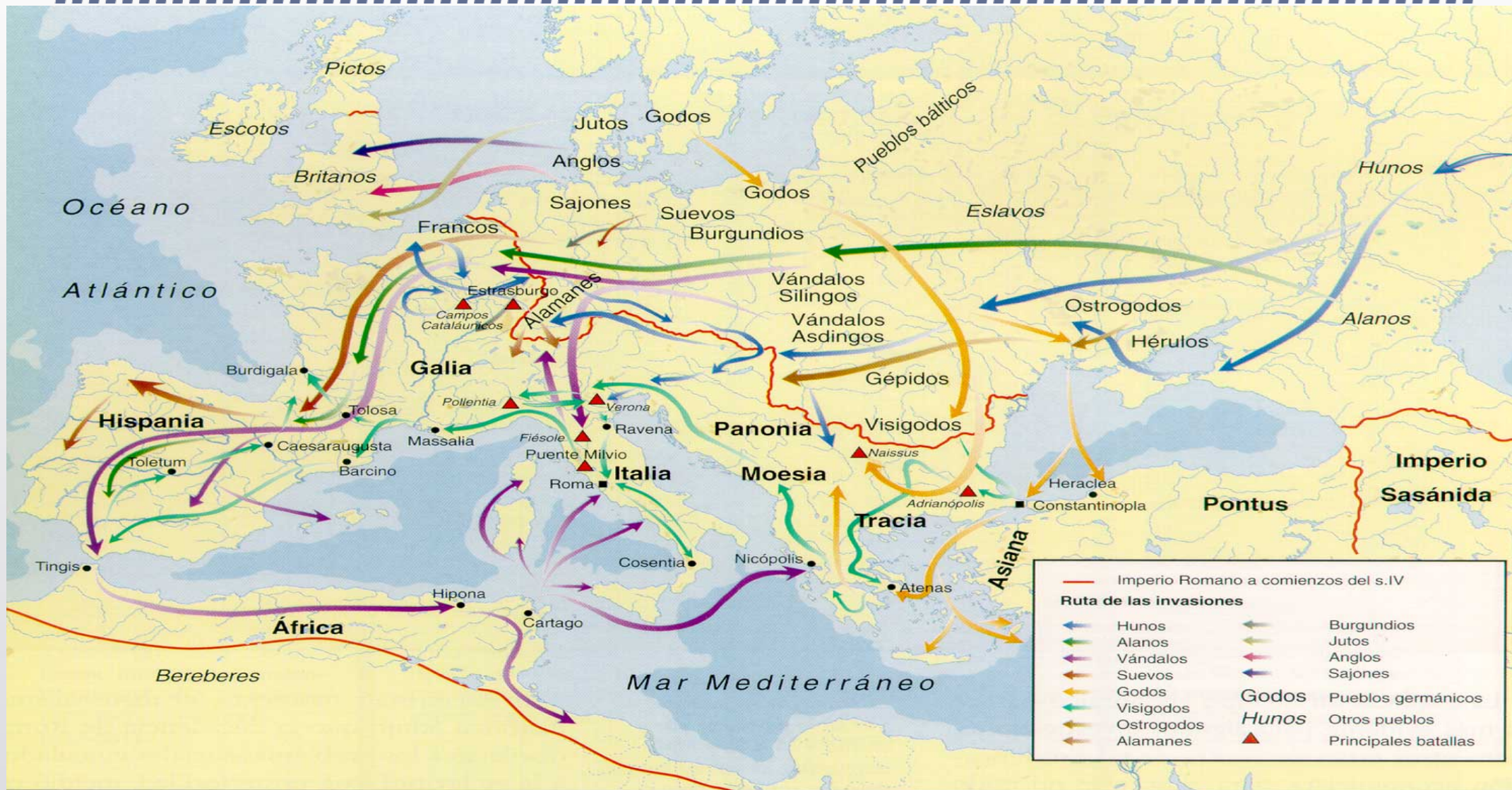
Visigots, ostrogots,
Vàndals, francs,
Hèruls, lombarts, saxons,
Frisis, alamanys, burgundis,
Suevs, jutes, angles

Turcs, huns,
Àvars, búlgars

- Campos Catalàunics

romans, francs, burgundis i visigots vs. Huns, gèpides, hèruls i ostrogots

Reinos germánicos

SAJONES

FRANCOS

OTROS
PUEBLOS
GERMÁNICOS

ALAMANES

BURGUNDIOS

OSTROGODOS

Rávena

Roma

Constantinopla

IMPERIO ROMANO
DE ORIENTE

Mar Negro

SUEVOS

VISIGODOS

Is. Baleares

Córcega

Cerdeña

Sicilia

VÁNDALOS

Mar Mediterráneo

Creta

Chipre

Alejandría

Éufrates

Océano Atlántico

Ebro

Danubio

4.3.2- La concepció cristiana de la Història

- Déu creador de Tot i omnipotent, omniscient, omnipresent
- Història — Crist: marca un abans i un després
- Universalització: estudi de tot el gènere humà

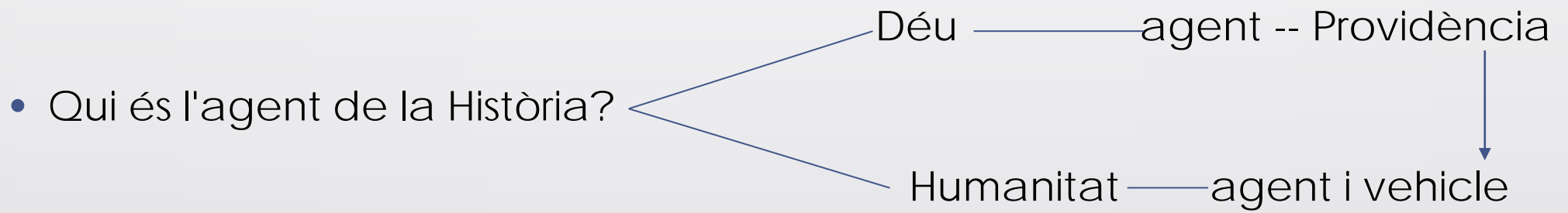
- Veritat revelada
- Absoluta i eterna

Providència

"Jo soc el camí, la veritat i la vida"

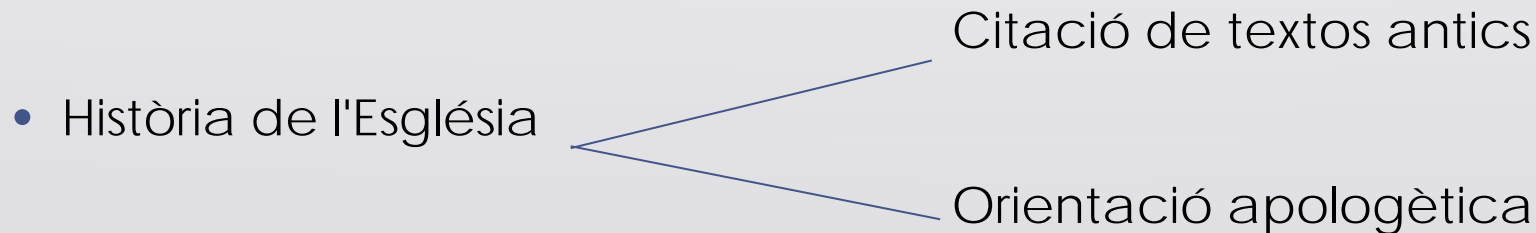
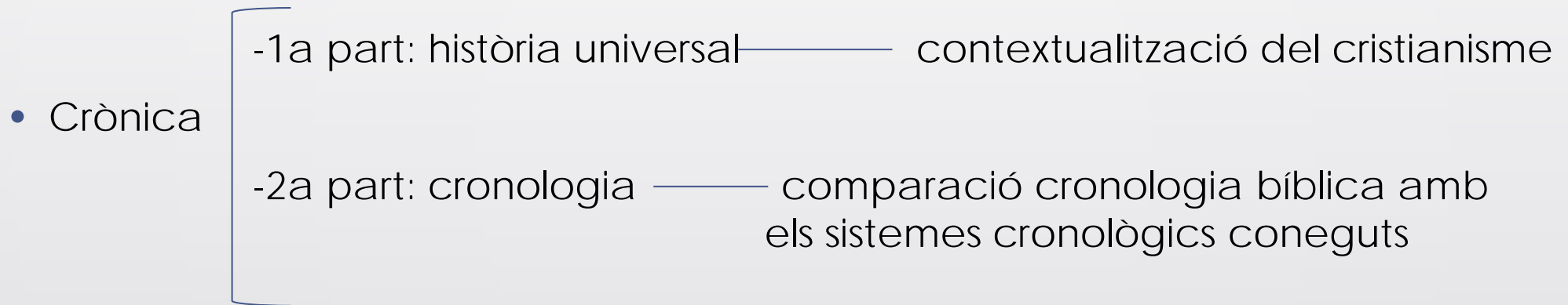
- Fi Història particularista: Universalització
- “Ja no hi ha jueu, ni grec, ni esclau, ni lliure, ni home, ni dona, ja que tots sou un en Crist Jesús” Sant Pau (Ga. 3, 28)

4.3.3- Eusebi de Cesàrea (+ 339)

- Pare de la Història de l'Església: *Crònica; Història de l'Església*

4.3.4- Sant Agustí (354-430)

- Primera autobiografia: Confessions

- Context: Donatisme

Tyconi: Dues ciutats

Contempleu aqueixes dues ciutats, la ciutat de Déu i la ciutat del Dimoni ... una d'elles desitja servir al món, l'altra, a Crist; una vol regnar en aquest món, l'altra eixir volant d'ell; una s'afligeix, l'altra s'alegra; una destrueix, l'altra és destruïda; una mata, l'altra mor, la una, per a així tindre major justificació, l'altra per a satisfer la mesura de les injustícies. Ambdues es debaten juntes, la una per ser condemnada, l'altra per a salvar-se.

Sobre la catequització dels rudes

Sant Agustí

La Ciutat de Déu

- De Civitate Dei

- Teoria de la societat i de l'Estat, a més de *eclesiologia
- Societat: "una multitud de criatures racionals associades de comú acord en funció de les coses que estimen"

Defineix les persones, les societats i les seues finalitats

Amor + Voluntat humana = regeixen l'ordre moral i social

Desig de felicitat, de pau

Autonomia moral — Dos tipus de persones — Dues societats

Dos amors diferents erigeixen dues ciutats (...), la terrenal, que s'edifica amb l'amor a si mateix i el menyspreu de Déu, i la celestial, que s'alça amb l'amor a Déu i el menyspreu de si mateix. Una i una altra ciutat han seguit el seu curs, s'han mesclat entre si a través de tots els canvis produïts des dels començaments de la humanitat, i continuaran avançant juntes fins a la fi del món, moment en el qual estan destinades a separar-se per a presentar-se al Judici Final.

- Ciutat terrenal: Mítica Babilònia — Símbol del pecat
 - Ciutat celestial — Església Catòlica — última manifestació
- No pot ser la ciutat de Déu

Adornada amb Virtuts positives

↓
ROMA -- IMPERI

{ No pels seus falsos déus, les seues armes,
el seu valor
Don de Déu → Plan diví }

- Per què?
- Saqueig de Roma per Alarico (410)

PAGANS

Alguns cristians: Apocalipsi is coming

- S. Agustí

Càstig pels pecats de Roma

No especulacions sobre la Parusía

Sant Agustí a Sant Jerònim: "ha arribat a mi un jove religiós anomenat Orosi, que és en el vincle de la pau catòlica un germà, en l'edat un fill, i en la dignitat un col·lega prevere; un home d'intel·ligència ràpida, de paraula fàcil i de zel ardent... Perquè des de la remota costa occidental d'Espanya ha vingut amb àvid apressament fins nosaltres..."

4.3.5- Pau Orosi

- Nascut en Bracara Augusta (Braga)

- *Historiae adversus pagans*

Petició de Sant Agustín

Temps present superior al passat - optimista

Fonts: Eusebi, Titus Livi, Tàcit, Justino, etc.

Història universal i providencialista

No apologia del cristianisme

Quatre monarquies

Caiguda de Roma: sentit positiu